

Een lied dat alleen ik kan horen

Barry Jonsberg

Over het boek:

Een dertienjarige jongen die smoorverliefd is op het nieuwe meisje uit de klas, maar haar niet eens durft aan te spreken. Logisch, want Rob heeft last van paniekaanvallen die gepaard gaan met overgeven en volstrekt niet meer kunnen functioneren. Dus aanbidt hij haar van een afstand.

Maar dan begint Rob anonieme tekstberichtjes te ontvangen – tekstberichtjes die hem uitdagende dingen te doen, die hij denkt niet te durven.

Over de schrijver:

Barry Jonsberg werd geboren in Liverpool. Hij studeerde Engelse literatuur en filosofie en verhuisde naar Australië, waar hij leraar werd. Inmiddels is hij schrijver van veelbekroonde kinderboeken en young-adultromans. Hij geeft nog af en toe les, maar ziet zichzelf als fulltime schrijver. *Het alfabet van Candice Phee* was zijn eerste boek bij Lemniscaat, *Een lied dat alleen ik kan horen* zijn tweede.

Meer informatie op: www.lemniscaat.nl

Thema's: anders zijn, actie voeren, veteranen, doodgaan, ouderen, verliefdheid, transgender, geheimen, Shakespeare, koken, diversiteit

De lessuggesties passen bij de volgende vakken: burgerschap, biologie, Nederlands, Engels, koken, literatuur/schrijven, filosofie, wiskunde, informatica

Lessuggesties

Doelgroep: 'Een lied dat alleen ik kan horen' is geschikt voor 13+. Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen vanaf de eerste klas van het voortgezet onderwijs.

Tijdsinvestering: Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half lesuur tot meerdere uren.

Uitvoering: Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

Introductie

Toon de omslag van het boek en vraag naar de eerste indruk van het boek. Herkennen ze de 'oortjes' van het woord *lied*? Vraag waarom de 'ik-persoon' het belangrijk zou kunnen vinden dat alleen hij het lied kan horen. Of vindt hij het niet belangrijk; zou het slechts een constatering kunnen zijn dat niemand anders het hoort? Vertel dat het soms fijn kan zijn dat niet iedereen weet wat je 'hoort' of wat je bezighoudt. Vraag uw leerlingen of zij kunnen bedenken onder welke omstandigheden dit fijn kan zijn. Verraad niet hoe het boek afloopt maar stuur aan op een omstandigheid die erg privé is, of moeilijk, of bijzonder. Vertel dan dat Rob een jongen is die wel weet wat hij wil maar sociaal gezien erg onhandig en onzeker is. Dat is de reden waarom hij wordt gepest en niet zo goed voor zichzelf durft op te komen. Zou die onzekerheid een reden hebben? Laat het antwoord open.

Maak vervolgens de overstap naar één of meer van de volgende opdrachten.

Uitvoering

Maak een keuze uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de lessuggesties wordt aangeduid met de volgende symbolen:

Suggestie 1: Fragmenten

Lees hoofdstukken 1 en 2 uit het boek en beantwoord de volgende opdrachten.

Opdracht 1: Beschrijf in eigen woorden van een 'vertelstem' is. Gebruik minstens 25 woorden.

Opdracht 2: Wat is 'toon' als het over schrijven gaat?

Opdracht 3: Wat zou worden bedoeld met 'de deletetoets is je beste vriend'?

Opdracht 4: Vertel aan de hand van hoofdstuk 2 voor welke vertelstem en toon Rob heeft gekozen bij het vertellen van zijn verhaal. Gebruik minstens 25 woorden.

Opdracht 5: Schrijf nu zelf een tekst van ongeveer 250 woorden waarin je de tips van de kinderboekenschrijfster uit hoofdstuk 1 ter harte neemt. Dus denk aan vertelstem, toon en overbodige woorden. Je mag hierbij kiezen voor een scène uit je eigen leven of een verzonnen situatie.

Suggestie 2: Leesverslag

Lees *Een lied dat alleen ik kan horen* helemaal en maak er een leesverslag van. In bijlage 1 vind je een format voor een leesverslag. Overleg met je docent of deze lijst voldoet aan de eisen die hij stelt aan een leesverslag.

Suggestie 3: vegetarisch koken

Na een verhaal van opa over de consequenties van vleesconsumptie voor het milieu, wil Rob geen vlees meer eten: hij gaat vegetarisch leven. Op een keer mag hij zijn ouders verblijden met een geheel vegetarische maaltijd.

Opdracht:

Maak een vegetarisch gerecht voor je klasgenoten/vrienden of familie. Hieronder zie je een voorbeeld van een gerecht maar op internet of in kookboeken zijn talloze recepten te vinden.

Vegetarisch gevulde paprika's

Boodschappenlijstje:

Paprika's (een rode voor elk van de eters, voor twee personen ook nog een groene en een gele paprika voor de vulling)

Courgette

Knoflook (twee teentjes)

Blikje mais

Kruidenkaas

Geraspte kaas

Materialen:

Mesjes

Oven

Knoflookpers

Houten spatel om te roeren

Ovenschaal

Schaar

Pan (braadpan of wokpan)

Vorbereiding:

Verwarm de oven voor op 200- 220 graden.

Bereiding

Stap 1:

Was alle groenten

Stap 2:

Snij de courgette (met schil) en de groene en de gele paprika in kleine blokjes.

Stap 3:

Doe de groenten in een wokpan. Zet deze op het vuur en pers de knoflook er boven uit.

Stap 4:

Roerbak de groenten ongeveer 5 minuten. Voorkom dat de vulling aan de bodem vastbakt.

Stap 5:

Voeg de inhoud van het blikje maïs en de kruidenkaas toe. Blijf roerbakken.

Stap 6:

Haal de pan van het vuur en snij de bovenkant van de rode paprika's los. Haal alle pitjes uit de rode paprika's en doe vervolgens de vulling erin.

Stap 7:

Zet de gevulde rode paprika's rechtop in de ovenschaal en strooi de geraspte kaas over de gevulde paprika's uit. Zet de ovenschaal nu ongeveer 20 minuten in de oven zodat de kaas gesmolten is en de paprika's aan de buitenkant zachter aanvoelen.

De vegetarische gevulde paprika's zijn nu klaar. Als je ze combineert met rijst of met pasta heb je een volledige maaltijd. Ook een frisse tzatziki is een prima aanvulling. Een recept voor dat laatste gerechtje, vind je [hier](#). Heb je geen tijd of zin om dat te maken dan doen schijfjes komkommer of tomaat het ook goed.

Voor de docent:

U kunt deze opdracht ook als huiswerk geven. Er moet dan wel een fotoverslag worden ingeleverd van het kookproces.

Suggestie 4: anders zijn

Voor de docent:

Wat is normaal? Wat is anders? In deze opdracht gaat u met uw leerlingen praten over deze onderwerpen. Doel is om te gaan inzien dat iedereen een beetje anders is en toch allemaal gelijk.

Maak hierbij gebruik van de volgende [site](#). Ook deze [site](#) is wellicht bruikbaar.

Deze opdracht leent zich ook goed voor een situatie waarin sprake is van pesten.

Suggestie 5: actie voeren

Je kunt de wereld een beetje veranderen als je dat wilt. Hiervoor is het soms nodig om actie te voeren zoals Rob in *Een lied dat alleen ik kan horen* doet. Hij ketent zich aan een hek vast.

Opdracht:

Zet je eigen beste beentje voor om het leven een beetje beter te maken. Kies alleen, of met anderen, een goed doel uit en zet een actie op om dat doel te steunen. Dat doel kan te maken hebben met kinderen zoals jijzelf, met de natuur, met je school, met een onderwerp dat je op de televisie hebt gezien of iets anders. Denk goed na over de wijze waarop je dat doel gaat steunen, het moet namelijk wel realistisch en beslist ongevaarlijk zijn. Ga je bijvoorbeeld oudere mensen uit een verzorgingshuis mee uit wandelen nemen? Klusjes doen en daarmee geld ophalen voor de Clinic Clowns? Een grasveldje helemaal opschoonen zodat kleine kinderen er fijner kunnen spelen? Jullie bepalen het! (Natuurlijk wel in overleg met je docent.) Succes!

Ps: laat uitgeverij Lemniscaat even weten welke actie jullie hebben opgezet naar aanleiding van deze opdracht bij *Een lied dat alleen ik kan horen*.

Adres: info@lemniscaat.nl

Suggestie 6: veteranen

De opa van Rob is oorlogsveteraan. Net als alle veteranen heeft hij veel meegemaakt. Die gebeurtenissen wervelen nog altijd door zijn hoofd en hebben hem voorgoed veranderd.

In Nederland is het mogelijk om een veteraan op school uit te nodigen om hem of haar te laten vertellen wat zij hebben meegemaakt. Dus wil je weten hoe het is, uitgezonden worden naar het buitenland? Wil je horen wat veteranen zoal moeten doorstaan? Wil je een veteraan vragen stellen? Vraag je docent of jullie school een veteraan kan uitnodigen. Meer informatie vind je op dit [adres](#).

Suggestie 7: sterven grootouder/familielid

Wanneer de opa sterft, is Rob begrijpelijkerwijs erg van slag. Hij schrijft: 'Ik was een aantal dagen mijn verstand kwijt.'

Iedereen reageert anders wanneer een geliefde sterft en er is geen handleiding voor te geven. Toch gaan we dat proberen. Heb je ooit iemand verloren en kun je erover praten? Probeer op te schrijven wat jou is overkomen, hoe je ermee bent omgegaan, wat je heeft geholpen of juist niet, welke adviezen je hebt of wat je verder kwijt wilt.

Heb je gelukkig nooit iemand verloren, lees dan hoofdstuk 62 en 63 van *Een lied dat alleen ik kan horen* en schrijf in een verhaal van 250 tot 500 woorden hoe je over de reactie van Rob denkt. Begrijp je hem? Wat wel en wat wellicht niet?

Suggestie 8: Shakespeare

Voor de docent:

Shakespeare is een van de meeste bekende Engelse schrijvers. Aandacht voor deze schrijver is daarom zeer aan te bevelen. Voor elk niveau van de middelbare school zijn lessen te bedenken of op internet te vinden. Hierbij vindt u een link naar een lessenserie voor het VMBO. Het thema is [Romeo en Juliet](#).

Andere mogelijkheden zijn ook:

- Bekijken van een [dansscène](#)
- Bekijken van één van de films over Romeo en Juliet - [trailer](#):
- Analyseren van 'hedendaagse' muziek met Shakespeare-thema: bijvoorbeeld Romeo and Juliet van [Direstraits](#):
- Of luisteren naar klassieke muziek van bijvoorbeeld van [Prokofiev](#) (Dance of the Knights).

Bij al deze alternatieven is het wel handig wanneer u vooraf een korte samenvatting geeft van het dramatische verhaal van Romeo en Juliet.

Suggestie 9: verliefdheid

Wat gebeurt er met je als je verliefd bent? Voelt het echt alsof je vlinders in je buik hebt? Waarom krijg je het soms warm en koud tegelijk als je je geliefde ziet? Waarom worden je wangen rood en sla je wartaal uit?

In deze opdracht ga je op onderzoek uit naar verliefdheid.

Opdracht:

Onderzoek het verschijnsel *verliefdheid*.

Maak een serieuze vragenlijst over de verschijnselen van verliefdheid.

- 1) Bedenk eerst de onderwerpen die je zou willen onderzoeken en maak aan de hand daarvan vragen die je kunt stellen. Leg deze vragen altijd eerst voor aan je docent voordat je tot actie overgaat.
- 2) Bedenk vervolgens aan wie je de vragen wilt voorleggen. Kies voor zoveel mogelijk verschillende mensen van verschillende leeftijden en verschillende achtergronden om zo breed mogelijke antwoorden te verzamelen.
- 3) Als je je antwoorden hebt verkregen, verwerk je de gegevens. Vraag aan je docent hoe je dit het best aanpakt.
- 4) Geef een powerpoint- of prezipresentatie voor de klas over je bevindingen.

Tip: Gebruik bijvoorbeeld dit [hulpmiddel](#) om je vragenlijst samen te stellen.

Let op: je onderwerp is gericht op de fysieke verschijnselen van verliefdheid dus niet op wat je fantaseert.

Hier vind je een [filmpje](#) ter inspiratie.

Voor de docent:

Voor de verwerking van de verzamelde gegevens kunt u verschillende methoden kiezen: u kunt de gegevens in een simpel tabelletje laten zetten, een excel-bestand laten maken, voor een staafdiagram of andere grafiekvorm kiezen.

Eventueel kunt u hierbij aansluiten bij het vak wiskunde en/of informatica.

Suggestie 10: transgender

Voor de docent:

Wie of wat maakt wat je bent, hetero, homo, bi of iets anders? Voer hier een groepsgesprek over. Laat ter introductie een filmpje zien bijvoorbeeld [deze](#).

Een andere mogelijkheid is om uw leerlingen een eigen aflevering van Klokhuis te laten maken over dit onderwerp. Daar horen dus ook sketches of liedjes bij. Laat de aflevering filmen of voer de aflevering live uit. Houd wel rekening met de gevoeligheid van het onderwerp.

Afronding

U kunt dit onderwerp afronden door een klasse-etentje te organiseren met allerlei vegetarische recepten. Tijdens dit etentje kunt u de diverse gemaakte opdrachten laten presenteren.

Natuurlijk kunt u ook een dagdeel inplannen waarop de leerlingen hun gemaakte werk aan ouders, familie en andere belangstellenden laten zien.

Het zou leuk zijn als er in de school of in een lokaal een (semi-) permanente plek voor het werk van de leerlingen ingeruimd wordt.

Bijlage 1:

Veel scholen en lesmethoden stellen andere eisen aan het maken van een leesverslag. Informeer dus altijd of onderstaande opzet overeenkomt met de ideeën van jouw docent

Opbouw van een leesverslag

- 1) primaire gegevens
- 2) korte samenvatting
- 3) uitwerking
- 4) eigen mening
- 5) bronvermelding

Primaire gegevens: je noteert onderstaande primaire gegevens op een apart blad:

- je noteert eerst de naam van de auteur,
- vervolgens de titel van het boek
- daarna de naam van de uitgeverij
- en de plaats en het jaar van uitgave
- indien vermeld in het boek de eerste druk van het werk
- als het boek een ondertitel heeft vermeld je die ook

Bijvoorbeeld:

Titel: een lied dat alleen ik kan horen
Auteur: Barry Jonsberg
Uitgeverij: Lemniscaat
Druk: Eerste – 2018

Geef ook aan

- hoe de opbouw van het verhaal is
- Noteer het aantal bladzijden,
- Neem een afbeelding van de omslag in je verslag op en geef aan of er illustraties in het boek staan.

Samenvatting:

Maak een samenvatting van het verhaal van maximaal een half getypt A-4

Uitwerking:

- a. titelverklaring:
Geef aan wat de titel zegt of wat de schrijver daarmee bedoeld kan hebben
- b. motto:
Als het boek een motto heeft, noteer deze dan en leg tevens uit wat deze, volgens jou, met het verhaal te maken heeft
- c. thema:
Waar gaat het boek over? Leg dit in maximaal 3 zinnen uit.
- d. personages:
Leg uit welke personages in het boek een rol spelen en welke eigenschappen deze hebben. Ontwikkelen zij zich gedurende het verhaal?
- e. tijd en ruimte:
Is de omgeving of de tijd waarin het verhaal zich afspeelt van belang voor het verhaal?
- f. vertelperspectief:
Is er een ik-verteller, een personale verteller, een alwetende verteller?

Eigen oordeel over het boek:

Wat vind je van het boek? Omschrijf het in maximaal een half A-4.

Denk bij het beoordelen van het boek aan de volgende zaken:

- De gebeurtenissen
- De personages
- De opbouw van het verhaal
- Het taalgebruik

Bronvermelding: Geef tot slot aan welke bronnen je hebt gebruikt bij het maken van je verslag. Wees daar heel volledig in.

Bijlage 2: gebruikte links

Suggestie 3: <https://www.griekipedia.nl/recepten/hoe-maak-je-echte-griekse-tzatziki/>

Suggestie 4: <https://dialooginactie.nl/lesopzet-anders-zijn/>

Suggestie 4: <https://nl.wikihow.com/Anders-zijn>

Suggestie 6: <https://www.veteraneninstituut.nl/educatie/veteraanindeklas/>

Suggestie 8: Let op: dit is een doc. document

<https://finalassessment.files.wordpress.com/.../docentenhandleiding-shakespeare1.doc>

https://www.youtube.com/watch?v=zWBVa2m_4Fs

<https://www.youtube.com/watch?v=mu-IMzHSNNk>

<https://www.youtube.com/watch?v=rC95MEenlxA>

https://www.youtube.com/watch?v=Z_hOR50u7ek

Suggestie 9:

https://maken.wikiwijs.nl/52705/Vaardigheden_Enqu_te_hv12

https://www.youtube.com/watch?v=IM_qGOoBQ0

Suggestie 10: <https://www.youtube.com/watch?v=jhVgRgd7nJc>